

Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Διδάσκουσα: Μαρία-Σοφία
Παπαδρόσου PhD

Αναπτυξιακή Ψυχολογία

- Βασικές έννοιες και ζητήματα στη αναπτυξιακή μελέτη - Προσεγγίσεις της διαβίου ανάπτυξης
- Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και δεοντολογικά ζητήματα στην αναπτυξιακή έρευνα

Η Ψυχολογία ως Κοινωνική Δύναμη

- Η ψυχολογία επεκτάθηκε ραγδαία τον 20ό αιώνα
- Έννοιες όπως εξωστρέφεια, IQ, απώθηση πέρασαν στη λαϊκή κουλτούρα
- Η ψυχολογία διαμορφώνει τον τρόπο που κατανοούμε τον εαυτό και τους άλλους
- Στόχος του βιβλίου: κατανόηση της ανάπτυξης και επιρροής της πρακτικής ψυχολογίας
- «Ο κόσμος χρειάζεται μια νέα ψυχολογία...» — G. Stanley Hall (1923)

Παλιά ιστορία

- Γραμμένη κυρίως από ψυχολόγους
- Επικεντρώνεται σε “μεγάλους άνδρες” και θεωρίες
- Παροντισμός: η ιστορία ως πορεία προς τη σημερινή ψυχολογία
- Η εξέλιξη θεωρείται προοδευτική και γνωστικά καθοδηγούμενη

Νέα ιστορία

- Κριτική, αποστασιοποιημένη προσέγγιση
- Εξετάζει κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές επιρροές
- Αμφισβητεί την ιδέα της “γραμμικής προόδου”
- Εστιάζει στην πρακτική ψυχολογία

Τρεις Θεμελιώδεις Προοπτικές

1. Ιστορισμός

- Κατανόηση κάθε εποχής στο δικό της πλαίσιο
- Όχι προβολή σύγχρονων εννοιών στο παρελθόν

2. Κονστρουκτιβισμός

- Οι θεωρίες δεν “ανακαλύπτουν” την πραγματικότητα, την κατασκευάζουν
- Αμφισβήτηση της αντικειμενικότητας

3. Contextualism

- Η εξέλιξη της ψυχολογίας ως αποτέλεσμα πολύπλοκων κοινωνικών αλληλεπιδράσεων
- Όχι μόνο “μεγάλοι άνδρες”, αλλά θεσμοί, ανάγκες, πολιτικές

Έννοια 1: Ατομικισμός

- Μετάβαση από το συλλογικό στο ατομικό
- Ανάπτυξη της έννοιας του εσωτερικού εαυτού
- Εμφάνιση της ενδοσκόπησης ως τρόπου κατανόησης
- Η ψυχολογία ενισχύει και ενισχύεται από την ατομικότητα

Τρία στοιχεία:

- Μετατόπιση προς το άτομο
- Αναγνώριση ατομικών διαφορών
- Ψυχολογιοποίηση: η ζωή ερμηνεύεται μέσω ψυχολογικών όρων

Έννοια 2: Κοινωνική Διαχείριση

- Οργάνωση & έλεγχος της κοινωνικής ζωής

Από τον 19ο αιώνα:

- Επέκταση θεσμών (σχολεία, άσυλα, ειδικά ιδρύματα)
- Μεταφορά ευθύνης από ιδιωτικούς φορείς στο κράτος
- Γέννηση του κράτους πρόνοιας
- Επαγγελματοποίηση & επιστημονισμός (κοινωνική εργασία, εγκληματολογία, παιδαγωγική)
- Η ψυχολογία γίνεται εργαλείο ρύθμισης συμπεριφοράς

Σύγχρονες Αντιλήψεις για την Ανάπτυξη

Κεντρική ιδέα

- Η σύγχρονη κατανόηση της ανθρώπινης ανάπτυξης έχει αλλάξει ριζικά χάρη στις επιστημονικές εξελίξεις και τις κοινωνικές αλλαγές.

Η περίπτωση της Louise Brown

- Πρώτο παιδί από εξωσωματική γονιμοποίηση (1978).

Η γέννησή της προκάλεσε παγκόσμια συζήτηση για:

- τη φύση της σύλληψης
- τα όρια της τεχνολογίας
- την έννοια της «φυσιολογικής» ανάπτυξης

Η περίπτωση της Louise Brown

Τι μας δείχνει η περίπτωση της

- Η ανάπτυξη δεν καθορίζεται μόνο από τον τρόπο σύλληψης.

Η Louise Brown μεγάλωσε όπως κάθε άλλο παιδί, δείχνοντας ότι:

- η ανάπτυξη είναι πολυπαραγοντική
- η βιολογία δεν είναι το μόνο καθοριστικό στοιχείο
- το περιβάλλον και η ανατροφή παίζουν κρίσιμο ρόλο

Σύγχρονη οπτική

Η ανάπτυξη θεωρείται αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης:

- βιολογικών παραγόντων
- κοινωνικών παραγόντων
- οικογενειακού περιβάλλοντος
- πολιτισμικών επιρροών

Η Ανάπτυξη ως Επιστημονικό Αντικείμενο

Από τη βιολογία στην πολυπλοκότητα

- Παλαιότερα: η ανάπτυξη θεωρούνταν κυρίως βιολογική διαδικασία.
- Σήμερα: η ανάπτυξη είναι ολιστική, περιλαμβάνει:
 - γνωστικές αλλαγές
 - συναισθηματική ωρίμανση
 - κοινωνική προσαρμογή
 - πολιτισμικές επιρροές

Η επιστήμη της ανάπτυξης εξελίσσεται

- Νέες τεχνολογίες (π.χ. IVF) αλλάζουν τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την αρχή της ζωής.
- Η έρευνα δείχνει ότι η ανάπτυξη είναι διαβίου, όχι μόνο παιδική.

Τι είναι η διά βίου ανάπτυξη;

Τι είναι η διά βίου ανάπτυξη;

- Η μελέτη της σταθερότητας και της αλλαγής στη συμπεριφορά από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο.

Εξετάζει όλες τις φάσεις της ζωής:

- βρεφική ηλικία
- παιδική ηλικία
- εφηβεία
- ενήλικη ζωή
- γήρας

Κεντρική θέση της σύγχρονης αναπτυξιακής ψυχολογίας

- Η ανάπτυξη είναι συνεχής και δυναμική.
- Δεν υπάρχει «τέλος» στην ανάπτυξη - συνεχίζεται σε όλη τη ζωή.

Γενική Επισκόπηση της Διά Βίου Ανάπτυξης

Χαρακτηριστικά της ανάπτυξης

- Πολυδιάστατη: βιολογική, γνωστική, συναισθηματική, κοινωνική.
- Πολυκατευθυντική: κάποια χαρακτηριστικά αυξάνονται, άλλα μειώνονται.
- Πλαστική: η συμπεριφορά μπορεί να αλλάξει με εμπειρίες.
- Εξαρτώμενη από το πλαίσιο: οικογένεια, κοινωνία, πολιτισμός.
- Πολυπαραγοντική: γονίδια × περιβάλλον × εμπειρίες.

Γιατί έχει σημασία η διά βίου ανάπτυξη;

- Μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς αλλάζουν οι άνθρωποι.
- Εξηγεί γιατί άτομα με παρόμοια αρχή ζωής μπορεί να έχουν διαφορετικές πορείες.

Ερωτήσεις;

Καλή επιτυχία στην προετοιμασία σας!

 Τμήμα Ψυχολογίας - Προετοιμασία Κατατακτηρίων

syneli[✓]is[✓]